

trsovjem iz Grecije in Italije zasaditi. Živel je okolo l. 250. p. K. Od tiste dobe so trs zasajali vedno dalje proti severu, po Avstrijskem, Moravskem, Českem in Nemškem do 52° severne širjave in do 650 metrov visoko nad morjem.

Dalje proti severu zasajeni trs in više v hribe ne zori grozdja več. Trs prospeva tam, kder sploh letna temperatura ne pada pod 7° R. ter po leti poprek znaša 14° R. Vinske dežele toraj so: Portugalska, Španijolska, Francoska, Nemška, Italija, celi Balkanski poluotok, južna Rusija in naša Avstrija.

(Dalje prihodnjič.)

Drevje koščičastega sadja trebiti.

Slive, češplje in grmičaste višnje, kar se tiče ravnanja z vejino krono, morejo se v jedno vrsto postaviti in z njimi na enak način postopati.

Te drevesne sorte narejajo veliko majhnih sadnih vejic, ktere se po malem, ko so nekaj let sad rodile, zopet posušijo, in v vejni kroni veliko in škodljivo šumo narejajo. Ker so ta drevesa navadno prav rodovitna in res včasih silno rodé, je rast v les le bolj slaba in sicer tako, da se jim morajo veje nazaj porezati, da se na tak način zopet pomladijo v vejni kroni. Pri teh drevesih je potem prav dobro že v rani spomladi ali že v pozni jeseni velik del suhega lesovja porezati in iztrebiti. To delo se mora v življenji takega drevesa tolikokrat opetovati, kolikokrat ga potreba nasvetuje. Brž ko je drevesu rast lesnih vej oslabela, se mu drevesna krona mora pomladiti.

Pri teh poslednjih drevesnih sortah ima pognojitve vsakokrat dobre nasledke. Tudi ne škodi na pol sprhniti gnoj neposredno pod drevesno krono v zemljo zagreben. Z velikim pridom se takim drevesom poleti z gnojnico pognoji, kar posebno takrat veliko koristi, kedar so slive in češplje veliko sadu nastavile.

Vrli konjerejci na Slovenskem. III. Premije v 5. konjerejskem okoliši ob priliki premiranja konj v Žavci so dobili gospodje: baron Oskar plem. Warsberg srebrno državno svetinjo, priznalne diplome pa baron Hakelberg, Rudolf Žuža, Blaž Grobelnik, Franc Mazaj, dalje za lepe kobile 1. Jož. Pillich v Trnovem 40 fl. 2. Jur. Mravljak v Čreti 30 fl. 3. Val. Metličar pri št. Vidu 25 fl. 4. Jož. Čepak v Čepcljah 20 fl. 5. Val. Metličar 20 fl. 6. Uršula Tavčer v Rečici 15 fl. 7. Fr. Cukula v Gomilskem 15 fl. 8. Ana Stepišnik v Trnovem 15 fl. 9. Fr. Niedorfer v Vrbji 35 fl. 10. Ant. Žogan pri št. Vidu 15 fl. 11. Fr. Blatnik v Kokarji 12 fl. 12. Jak. Kresnik v Teharji 10 fl. 13. Fr. Okoren v Škofji vasi 10 fl. 14. Jak. Zohar v Konjicah 10 fl.; za lepe žrebice: 1. Jož. Žigan v Žavci 20 fl. 2. Fr. Cukula 15 fl. 3. Val. Ložar v Rušah 15 fl. 4. Tom. Cizej v

Prekopi 15 fl. 5. Val. Metličar 15 fl. 6. Jožef Belej iz Perkitovca 15 fl. 7. Ant. Žvab iz Pribolda 15 fl. 8. Ant. Gaberšek iz Gaberja 12 fl. 9. Jan. Tolstovršek v Rečici 10 fl. 10. Jož. Skorijanec od sv. Petra 10 fl. 11. M. Wirzl v Trnovem 10 fl. 12. Anton Dreu iz Arje vasi 10 fl. 13. Fr. Rojnik v Brašlovcah 10 fl. Ves 5. konjerejski okoliš prejel je 424 fl. razdeljenih. (Konec prih.)

Sejmi. 1. dec. v Lučanah, 4. dec. sv. Barbara v Halozah, na Polji, Konjice, Maribor, Planina, Zeleni travnik.

Dopisi.

Iz Dobrne. (Častna občana, Einspieler, Jeran, sadje, vino.) Naš občinski odbor je za častna srenjčana imenoval presv. g. cesarskega namestnika barona Kübecka pa g. namestniškega svetovalca in c. k. glavarja Haas-a. — Dne 13. novembra je starosta Slovencev koroških, gosp. profesor Einspieler, nastopil 70 leto svoje dobe. Kakor je iz poročil po časopisih razvidno, so ta trenotek slavili rodoljubi po vseh deželah, kjer Slovenci prebivajo. Tudi iz našega kraja je nevstrašljivemu boritelju ali vojskovalcu za narodne svetinje bila odposlana čestitka ali voščilo potem telegrafa ali brzjava. — Druga za katoliške Slovence znamenita dogodka obhajala se je 18. dne novembrovega. Papežev komornik, čez 30-letni vrednik cerkvenega časnika, pravi oča ubogih in skrbni podpiratelj misijonarjev med neznabožci, prečastiti monsignor Jeran je namreč omenjenega dne bil v Ljubljani vmeščen kot kanonik. Ves slovenski svet je značajnemu in priljubljenemu pa občespoštovanemu gospodu čestital z veselim srcem ko se je bila raznesla novica o zasluženem počastenji. Še iz tukajšnje skromne dolinice bilo mu je pismenim potem zaklicano, naj ga ljubi Bog ohrani še mnoga leta na čast Sebi in narodu slovenskemu! — Za sadje so kupci letos zelo povpraševali. Začetkoma so dajali po 50 kr. za „škarf“ ali pol avstrijske vedre, sedaj plačujejo po 1 fl., neka gospa je isto mero prodajala po 1 fl. 20 kr. Za štrtinjak sadja je toraj sadjerejec dobival po 10 do 22 fl. — Za vino ne vpraša skoro nikdo, k večemu tisti, ki bi se sicer morali „obrisati“ pri dolžnikih. Štrtinjak si zaračunajo po 40—46 fl. Slabej vinskeje trgovini je veliko krivo ogersko vino, ki ga naši krčmarji točijo. Agenti, ki den za dnevom tukaj krožijo, ne delajo preslabih „kšeftov“; krčmarji pa, če so za liter dali npr. 16 kr., prodajajo ga po 32 kr. To je tukaj najnižje merilo za gostilničarje. Denar ne more ostati doma.

Iz Sevnice. (Nemški „Schulverein“) je začel 27. novembra pri nas svojo šolo ponemčevalko; ali postavno ali ne? se bode vendar

moralo od zgoraj kmalu določiti; drugače ne bo pri naši šoli zmešnjavam ne konca ne kraja. Gotova istina je tole: 1. Okrajni šolski svet je protestoval zoper šolo z večino glasov, s 4 zoper 3; za nemško šolo je glasoval okrajni glavar g. Rupnik, inženir g. Smrekar in šolski nadzornik g. Ambrožič. Poslednji z besedami: več šol ko je, bolje je, ko bi bil rekel: več dobrih šol ko je, bolje je, bi mu mi pritrdili, tako pa je po zraku mahnil. Če ima, postavim otrok priložnost iti v kako dobro šolo, pa je s silo ali po zvijači potisneno v kako slabo duha morno, kjer se malo kaj prida nauči, ali ni škoda, da je zlati čas zgubilo, v katerem bi bilo v dobri šoli si za svoj um in svoje srce zakladov nabralo? G. Smrekar je očitno pripoznal pri ovi seji okr. šolskega sveta, da je ta nemška šola iz politike se osnovala, da je tedaj strankarska. — Sicer pa je bila cela seja zastoj, ker je deželni šolski svet uže bil prej šolo dovolil. — 2. Otroci so neki dozdej naložili 30. večidelj takih, ki so kolikor toliko odvisni od tukajšnjih glavačev nemškega Schulvereina. 3. Kateketa še do zdaj nihče ni videl. Otrokom se je pravilo, da pride neki duhovnik od nekdaj, mislim pa, da se kateketa tako lahko ne dobivajo, kakor morebiti nemški Schulverein meni, alj menda hoče učitelj kerš. nauk razlagati za spoved in za sv. obhajilo otroke pripravljati? — Naša šolska postava, katero je liberalna vlada napravila, to prepoveduje; tedaj bo zdajna konservativna vlada lahko zamogla ono postavo braniti. Do zdaj še v Avstriji ni ljudske šole, v kateri bi bodi si kdo koli brez škofovega dovoljenja veronauk učil. Naš g. Kavčič tega se ve da ne razume, da je veronauk učiti in pa učiti, kako se pravi konj ali vol po nemški, bistveno različno. Opozorujemo na to merodajne kroge in urade in zastope, da vsaki svojo dolžnost stori, kolikor mogoče.

Iz Ljubljane. (Banka „Slavija“) je sklenila v tretjem četrtletju, t. j. v mesecih julij, avgust in september t. l. 24.793 novih zavarovalnih pogodb za kapital 27.658.833 fl. 7 kr., za kar se jej je plačalo zavarovalnine in pristojbin 546.377 fl. 97 kr. Za škode pa je v tem času plačala 258.324 fl. 7 kr. Denarni promet glavne blagajnice znašal je 1.585.063 fl. 52 kr. in od bankinih kapitalij bilo je v tem času vloženih 220.746 fl. 12 kr. v česko-moravskih in poljskih posojilnicah, 646.292 fl. 92 kr. pa izposojenih na zemljišča. Gasilne brizgalnice oddala je banka 10 občinam in med temi tudi občini Horjul v vrhniškem okraju na Kranjskem. — Od 1. januarja do 30. septembra t. l. skleneno je bilo vseh zavarovanj 64.161 za kapital 61.623.410 fl. 88 kr. proti plačilu zavarovalnine in pristojbin v znesku 1.379.918 fl. 40 kr., za škode pa se je plačalo v tem času vsega vkup 571.182 fl. 75 kr. Samoupravna

društva za zavarovanje užitka in pokojnin postajajo čez dalje bolj priljubljena. Pristopilo jim je namreč do konca septembra t. l. uže 601 členov, ki so zavarovali užitkov in pokojnin za 107.016 fl. 73 kr. in vpisali vlog 435.298 fl. Zastopniška pokojninska zaklada imela je do konca septembra 3864 deležnikov in njeno premoženje narastlo je na 27.022 fl. 59 kr. v gotovini in vrednostnih papirjih.

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Resnica v oči kolje.) Nikar toliko ne stikajke po dopisniku g. Stefič. Vem, da Vam niso besede v zadnjem dopisu šle ravno dobro k srcu, pa, mislim, bile so dobro zdravilo za Vas. V cellem dopisu bile so resnične besede in ne na eno ne morete ugovarjati. Vsi tukajšnji narodnjaki, ki še spoštujejo in ljubijo svojo domovino, dajajo prav in priterjujejo onim besedam. Zakaj ste tako naglo pobrisali od tukaj čez hribe in doline v drug kraj? kam? tako vemo. Zakaj se hudujete in jezite na tiste možake, ki ste jih v svojo mrežo vlovili, pa so zdaj očitno preklicali svoje podpise. Prav so imeli, tako naj storijo vsi, kateri so se dali zapeljati. Stem so dokazali, da hočejo biti vrli narodnjaki in Slovenci, ki ne marajo za nemškutarske otrobe. Mi Slovenci se ne ustrašimo Vašega zmerjanja in natolcovanja, če ravno imenujete nas Slovence „insurgente“, kakor sem jaz na nekem kraju od vas na lastna ušesa slišal. Oh strah in groza! Dragi bralec! ali si moreš misliti hujšega človeka, kakor takšnega, ki imenuje svoje soobčane in deželane „insurgente“. Kaj pa je insurgent? To je latinska beseda in po slovenski pomeni toliko kot puntar ali šuntavec. In tedaj imate nas Slovence za puntarje. Zoper koga pa se puntamo? Zoper cesarja ne. Njemu dajemo dačo, kri in življenje kakor vsi drugi narodi. Zoper Nemce ali nemški jezik tudi ne, tega spoštujemo, kakor tudi svojega domačega. Le zoper posilno ponemčevanje v šolah, kakor si Vi in vsi ptički Vaše enakosti želite, se bojujemo in se hočemo bojevati do zadnjega trenutka, dokler ne dosežemo tega, kar nam po pravici gre, namreč enakopravnost z vsemi narodi, pod žezlom presvitlega cesarja Franca Jožefa. Zato pa mislim, da ni nikaka puntarija, kakor nas Vi g. Stefič navajate, to je resen boj za sveto narodno reč. Za „insurgente“ spoznamo Slovence le Vas in vse nemškutarje na Slovenskem. Česar nam presvitli cesar ne odrečejo, to nam hočete kratiti nemškutarji in sovražniki Slovencev. Kdo je tedaj puntar? Vi sami. Puntate se zoper samega cesarja, zoper državo in deželo, zoper slovenski rod, in zoper lastno očetnjavo. Tedaj puntar ali „insurgent“ ste, to sramotno ime, katero nam Slovincem nakladate, pripada le Vam in vsem ki se z delom Vaše enakosti pečajo. Kdo čez nas Slovence

kaj zabavlja — in se Slovencev željam in zahtevam vstavlja — naj se pobere v pruskonemški kraj. Bog daj, da bi že Vas in vse nemškutarje skoraj pamet srečala!

Branitelj narodnih pravic.

Novo mesto na Kranjskem. Le malo-
kteri doseže 80 leto in še manj ljudi doseže
kaj let več. Vendar imamo v Novem mestu
moža, kateri obhaja 2. decembra svoj 82. god.
Ta mož je blag zdravnik Franc Ipavec, sin
onega blagega zdravnika, kojega življenje po-
pisal je A. M. Slomšek. Rojen leta 1800, 3. de-
cembra deluje že ta blagi mož od leta 1839 v
Novem mestu za tukajšnje Slovence. Revni na-
rod na tukajšnji kamenitej zemlji se pač mora
temu blagemu gospodu gospodu zahvaliti za
mnoge dobrote. Bog ga še naj ohrani Slovencem
mnogaja, mnogaja leta. Živijo k dveinosemde-
temu godu!

Janko.

Iz Črešnovske fare. Kako začuden sem
gledal list „Kmetški prijatelj“, ki se je kakor
nepovabljeni gost k nam pritepel, pa tukaj mu
je popolnem spodletelo, ker mi tega volka v
ovčji obleki že poznamo; zatoraj se mu tudi
nikakor ne bo posrečilo pri nas se vseliti.
„Kmetški lisjak“, le ostani na svojem starem
domu. Mi pa si hočemo pošteni list „Slovenski
Gospodar“ pridno naročevati, ter ga s svojimi
močmi podpirati.

J. Č.

Od sv. Urbana nad Ptujem. (Novega
župnika) ali farmeštra so v nedeljo 29. okt.
t. l. slovesno inštalirali ali upeljavali. Uže v
soboto je streljanje možnarjev in zastave iz vi-
sokih lin našega zvonika kazalo na bližnjo
svečanost. Ob 10. uri pripeljajo se v nedeljo
preč. ptujski prošt vkljub slabemu vremenu.
Pričakovalo jih je veliko ljudstva. Potem so
bili naš novi dušni pastir čast. gosp. Franc
Zmazek, iz farovža v slovesnem sprevodu od
preč. gosp. prošta in več duhovnikov iz Ptuja
spremljani v okinčano cerkev pred veliki altar,
kder so bili inštalirani. Potem so nam jih preč.
g. prošt v genljivi besedi predstavili in pripo-
ročili kot novega pastirja ter nam tudi dolž-
nosti do jih razložili, kar si hočemo globoko v
sreih ohraniti. Zatem so novi župnik služili
sv. mešo. Na koru se je pela latinska instru-
mentalna meša in med darovanjem je zapel s
pomočjo vrlih pevcev in nježnih pevkinj g. nad-
učitelj prav lepo slavilno pesem. Po cerkveni
svečanosti bil je slovesen sprevod v farovž na-
zaj in potem obed, pri katerem so se vršile
razne zdravice in napitnice. Bog nam ohrani
novega župnika zdravega in veselega mnogo,
mnogo let!

Farani urbanski.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Tirolski deželni zbor
se posvetuje, kako bi škodo vsled grozne po-

vodnji storjeno popravljali; škoda je vcenjena
na 21 milijonov goldinarjev. — Razpostavljenje
novo naše armade po cesarstvu bode kmalu do-
gnano. Generali Kuhn, Filipovič, Appel, Edels-
heim itd. postanejo višji poveljniki posameznim
vojniškim oddelkom (korom); da so bili regi-
menti domov prestavljeni, zgodilo se je zato, da
je mogoče vojake hitreje pod puško spraviti in
naravnost na bojišče odposlati. Kmalu bode
telegrafni in železniški regiment osnovan. —
Upravna gruntne davka je dogotovljena,
reklamacije so rešene in svota davkov do leta
1895 določena. Slovenske dežele smejo zado-
voljne biti; čeravno so posebno na Štajer-
skem liberalni vcenitelji čisti dohodek previ-
soko vcenili, so reklamacije, centralna komisija
in vlada precej odbile. Čisti dohodek vseh de-
žel je vcenjen na 165 milijonov, in se vplača
od njih 37½ gruntne davka. Čisti dohodek
na Štajerskem je bil znižan do 10,708.221 fl.
in davek znaša 2,423.750 fl. na Koroškem do-
hodek 2,990.947 fl. davek 678.750 fl. na Kranj-
skem dohodek 2,715.613 fl. in dača 641.250 fl.
Hvala Bogu, da liberalci na konci niso imeli
nosa zraven, drugače bi kmete kar odrli; ka-
kor so jihovi listi uže zdavna prerokovali za-
htevajoč 41 milijonov gruntne dače. — Državni
zbor je sklican 5. decembra t. l. Najprvle hoče
iti malim obrtnikom v mestih, trgih itd. na
pomoč in jih rešiti iz krepljev obrtniške svobode,
kakor je predlanskim moral ljudi rešiti
iz oderuške svobode. Ob enem loti se gosposka
zbornica šolske postave, da privoščijo ljudem
potrebni olajšav pri šolskih bremenih. — Go-
riški grof Koronini hoče neko liberalno osredno
stranko v državnem zboru osnovati, ki obeta
narodom in Cerkvi pravična biti. Bomo uže še
videli, ali bo iz te goriške moke kaj pogač ali
ne! — Kranjci dobijo bržčas večino v deželnem
šolskem svetu, mestni zastop ljubljanski je iz-
volil izvrstnega profesorja Šukljeta; bržčas za-
stopata škofovstvo in učiteljstvo tudi dva na-
rodna moža in potem nemški „Schulverein“
lahko gre spat. — V Ogerskem državnem zboru
so se poslanci pritoževali, zakaj vlada skoraj
vsako ostro besedo tiskano zoper Jude pograbi,
med tem ko se nihče ne gane, če se napada in
grdi krščanska vera.

Vnanje države. Na Nemškem imajo veliko
povodenj, reka Rhein dela strahovito škode.
List nemških konservativcev „Kreuzzeitung“
jasni, kako daleč bi naj segala se vé pruska
Nemčija, namreč od Metza do Orsove in od
Hadersleben do Trsta, to se reče, ona bi imela
skoraj vso Avstrijo pogoltnoti. Ali ne čenčajo
naši prusaki kaj podobnega, posebno kedar so
malo okajeni? — Francoske republike pred-
sednik, stari Grevy, bolega in mu iščejo nas-
lednika; nekateri mislijo na Gambetto, drugim
ugaja general Kampanon. — Na Irskem so pa